

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

Кафедра менеджменту і адміністрування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор
Р. ШЕЛУДЬКО
_____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА

Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня (освітньо-професійна) програма – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Факультет – обліку і фінансів

Харків – 2020

Робоча програма дисципліни "Інноваційний розвиток підприємства" для добувачів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування» освітньо-професійної програми 072 Фінанси, банківська справа та страхування»

«26» серпня 2020 р. 18 с.

Розробник: **Шиян Наталія Іванівна**, доцент кафедри менеджменту і адміністрування, кандидат економічних наук, доцент.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри менеджменту і адміністрування.
[протокол від "26" серпня 2020 р. № 1.

авідувач кафедри менеджменту і адміністрування,
професор

26 " 08 2020 року

О.І. Гуроров

Схвалено навчально-методичною комісією факультету обліку і фінансів
протокол від «31» серпня 2020 р. № 2

голова навчально-методичної комісії
обліку і фінансів,
е.н., доцент

О.В. Горох

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Рік підготовки:	
Базових модулів – 1		2-й	–
Всього годин - 0		3-й	-
	Освітній рівень – другий (магістерський)	Лекції	
		20 год.	–
		Практичні, семінарські	
		20 год.	–
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		80 год.	–
Всього годин для денної форми навчання: Лекторних - 4 Самостійної роботи Студента – 16		Вид контролю: екзамен	

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Інноваційний розвиток підприємства» – формування у здобувачів знань та вмінь щодо забезпечення інноваційного розвитку економічних тем, оцінювання їхнього інноваційного потенціалу, обґрунтування реалізації активних управлінських рішень з розвитку економіки на інноваційних засадах.

Навчальний курс охоплює основні питання управління інноваційною діяльністю підприємства. Він містить теоретичну базу управління інноваціями, визначає мету й функції інноваційного розвитку підприємства, його методологічні основи та методичний інструментарій.

Завдання дисципліни:

- визначення сутності інновацій, їх зв'язку із циклічністю економічного розвитку;
- ознайомлення із поняттями «інноваційний процес», «управління інноваціями», «інноваційний потенціал»;
- розгляд підходів до оцінки ефективності інноваційних проектів;
- ознайомлення із національними інноваційними системами країн світу і України, із їх структурою;
- визначення складових інноваційної інфраструктури, її важливості для ініціації інноваційного розвитку підприємств;
- розгляд інструментів державного впливу на ступінь інноваційного розвитку підприємств;
- визначення інноваційного потенціалу підприємств;
- ознайомлення із ризиками в інноваційній діяльності підприємств та способами їх зменшення;
- вивчення нормативно-правових актів з питань охорони прав інтелектуальної власності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні:

знати:

- сучасні організаційні форми здійснення інноваційної діяльності, її основні принципи та принципи ефективної взаємодії учасників;
- методичні положення та інструментарій оцінювання інноваційного розвитку національних економік;
- світовий досвід державної підтримки інновацій, методи та моделі їх ефективного регулювання;
- стратегії виходу підприємств кризового стану на основі впровадження інновацій;
- інструментарій залучення інвестицій інновації та методичні засади оцінювання результативності інвестування;
- імперативи формування ринку наукових розробок та інноваційних ідей в Україні;
- основні технології охорони прав та економіки інтелектуальної власності, нормативна база стандарти й об'єкти права інтелектуальної власності в Україні.

уміти:

- обґрунтовувати напрями пріоритетного інноваційного розвитку з урахуванням потреб та особливостей національної економіки;
- збирати і систематизувати маркетингову інформацію для відбору цільових ринків, вимірювання і прогнозування попиту, позиціонування інноваційного товару;
- оцінювати стан, динаміку, ефективність використання інноваційного потенціалу підприємства та обґрунтовувати пріоритетні напрями його зарощування;
- розробляти та обґрунтовувати управлінські рішення щодо забезпечення ефективності інноваційного розвитку суб'єктів господарювання;
- ідентифікувати та оцінювати ризики інноваційної діяльності, а також контролювати їхній рівень засобами ризик-менеджменту;
- економічно обґрунтовувати вибір способу охорони прав інтелектуальної власності підприємства

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів фінансової роботи і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- здатність до пошуку інформації з різних джерел, здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- здатність працювати як у команді, так і самотійно.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- уміння використовувати методичні підходи до оцінювання фінансового стану підприємств та фінансових установ;
- здатність складати та аналізувати фінансову звітність та використовувати фінансову та пов'язану з нею інформацію;
- здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Міждисциплінарні зв'язки

Дисципліна та її розділи, що передують вивченню дисципліни

1. Менеджмент. 2. Організація підприємницької діяльності.

Дисципліна та її розділи, у яких використовують матеріали дисципліни

1. Бізнес-планування підприємницької діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Інновації і циклічність економічного розвитку

Інновація як економічна категорія. Інноваційна діяльність. Класифікація інновацій.

Циклічність економічного розвитку. Інтенсивний та екстенсивний тип розвитку. Інноваційний тип розвитку. Економічні кризи. Економічний цикл, аналіз структури економічного циклу. Інноваційний розвиток в роботах У. К. Мітчелла, М. Туган-Барановського, А. Шпітхофа, Г. Касселя, Дж. М. Кейнса, Р. Харрода, Дж. Ікса, А. Хансена, М. Фрідмена. Цикли Кондратьєва, Кузнеця, Джаглера, Китчина а приватні господарські цикли.

Причини переходу господарських систем сучасного типу до інноваційного типу розвитку. Показники конкурентоспроможності країн світу, галузей економіки, підприємств.

Тема 2. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування

Показники вимірювання рівня інноваційного розвитку: частота і ефективність провадження на підприємстві інновацій; потенціал підприємства щодо розробки і провадження інновацій; готовність персоналу до змін. Інтегральний показник рівня інноваційного розвитку підприємства.

Класифікація чинників формування рівня інноваційного розвитку підприємства. Внутрішні чинники. Зовнішні чинники впливу: фінансово-економічні; науково-технологічні; правові; організаційно-управлінські; соціальні; екологічні; гуманітарні; інформаційні.

Глобальний інноваційний індекс. Інтелектуальний потенціал.

Тема 3. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку

Підприємства експлеренти, патенти, комутанти, віоленти. Венчурні компанії. бізнес-інкубатори. Типи інноваційних інкубаторів. Трансфер технологій. Центри трансферу технологій.

Організаційні форми інтеграції науки і виробництва: технопарки, технополіси, регіональні науково-технологічні центри, науково-технічні альянси та ін.

Підходи до організації інноваційних процесів: децентралізація управління інноваціями; інноваційний аутсорсинг; придбання підприємства-інноватора; інтеграція маркетингу в R&D; створення власних венчурних підрозділів для розробки високоризикових проектів.

Тема 4. Інфраструктура ринку інновацій

Інноваційна інфраструктура, мета її створення, структура. класифікація інноваційної інфраструктури. Напрямки ринку інновацій. Функції ринку інновацій.

Інституційні механізми інноваційних процесів. Напрями інституційних механізмів розвитку економіки. Проблеми формування інституційного забезпечення інноваційної діяльності в Україні. Напрями державного регулювання розвитку інфраструктури інноваційної підприємницької діяльності.

Тема 5. Державна підтримка інноваційного підприємництва

Необхідність державної підтримки інноваційних процесів. Державна інноваційна політика. Типи державної інноваційної політики: політика науково-технологічного поштовху, політика «ринкової орієнтації», політика «соціальної

орієнтації», політика, націлена на зміни економічної структури господарського механізму.

Держава як головний суб'єкт підтримки інноваційного підприємництва. Довгострокова інноваційна політика. Поточна інноваційна політика. Методи регулювання інновацій: ринкові, адміністративні методи; фінансові, правові інші. Органи державного регулювання інновацій в Україні. Особливості підтримки інноваційного розвитку в країнах світу.

Тема 6. Маркетинг інновацій

Маркетинг інновацій: суть, завдання. Маркетингова стратегія інноваційних товарів. Рівні маркетингової стратегії інноваційних товарів на підприємстві: корпоративний; бізнес-рівень; рівень товару. Вимоги до процесу формування маркетингових інноваційних стратегій підприємства: забезпечення високого рівня обґрунтованості прогнозів інноваційної діяльності, її результатів та наслідків; урахування чинників ризику; аналіз альтернативних варіантів інноваційних стратегій; оцінювання інноваційного потенціалу підприємства; обґрунтування джерел фінансування інновацій; тісний зв'язок цілей, етапів і термінів реалізації стратегії; передбачення можливої переорієнтації стратегії.

Маркетингові стратегії інноваційних товарів: стратегія лідерства у витратах; стратегія диверсифікації; стратегія ніші.

Тема 7. Інноваційний потенціал підприємства

Інноваційний потенціал підприємства, підходи до його визначення. Структура ресурсної складової інноваційного потенціалу. Суб'єктивні складові інноваційного потенціалу підприємства: управлінський потенціал, потенціал організаційної структури управління, маркетинговий, логістичний потенціал та ін. Управлінська структура інноваційного потенціалу підприємства. Інфраструктурний та інформаційний потенціали підприємства.

Оцінка інноваційного потенціалу підприємства. Виробничі показники: рівень використання виробничої потужності, рівень прогресивності застосованих технологій, рівень гнучкості виробництва. Показники оцінки кадрів: рівень кваліфікації персоналу, рівень готовності персоналу до змін на підприємстві, розвиненість системи мотивації персоналу, ступінь творчої ініціативності персоналу. Науково-технічні показники: рівень витрат на наукові розробки в собівартості товарної продукції, рівень витрат на використання науково-технічних досягнень у собівартості товарної продукції, рівень використання розробок, частка персоналу, яка займається науковими розробками у загальній кількості персоналу.

Маркетингові показники: раціональність використання каналів розподілу товарів, гнучкість цінової політики, рівень використання реклами, ефективність системи збуту. Організаційні показники: рівень інноваційної спрямованості організаційної структури, рівень відповідності організаційної культури інноваційному розвитку підприємства, рівень компетенції керівників, розвиненість системи інформаційного забезпечення. Фінансові показники: коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт загальної ліквідності, фінансова стійкість підприємства.

Інтелектуальний потенціал. Людський капітал. Інтелектуальні активи. Об'єкти інтелектуальної власності. Методологічні підходи оцінки інтелектуальних активів: за сумою витрат, понесених на створення або придбання активу, бухгалтерський. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи". Розкриття інформації щодо нематеріальних активів у примітках до фінансових звітів. Методи та порядок проведення оцінки: витратний підхід, метод прямого відтворення.

Механізм формування інноваційного потенціалу підприємства. Склад та структура внутрішньої підсистеми формування інноваційного потенціалу підприємства. Взаємодія підприємства та суб'єктів зовнішнього середовища, які впливають на формування інноваційного потенціалу підприємства.

Тема 8. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку

Технологічні уклади: сутність та особливості становлення. Періодизація технологічних укладів. Технологічна структура економіки.

Структура інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку підприємства. Фінансування науки. Кількість винаходів, рівень їх оригінальності і конкурентоспроможності. Інфраструктура по фінансовому забезпеченню інноваційних проєктів. Концепції механізму інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку.

Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору економіки. Джерела інвестиційного забезпечення підприємств аграрної сфери. Проблеми інвестиційного забезпечення аграрної сфери.

Тема 9. Ризики в інноваційній діяльності та управління ними

Ризик, суть, види ризиків. Ризики мислення. Ризики державного мислення. Ризики економічного мислення. Ризики ідеології. Ризики політики. Ризики контрактних відносин. Ризики права приватної інтелектуальної власності.

Чинники ризиків: зовнішні, внутрішні. Зовнішні чинники ризиків: макро-, мезо- і мікросередовища. Наслідки ризиків. Втрати ризиків мислення. Втрати ризиків ідеології. Втрати ризиків політики. Втрати ризиків контрактних відносин. Втрати ризиків економіки: втрати робочого часу, праці, грошових ресурсів, капіталовкладень тощо.

Межі ризику: допустимий ризик, прийнятний ризик. Оцінка ступеня ризику. Управління ризиком. Вимірювання ймовірності ризику на робочому місці.

Методи вимірювання ризику: інженерний, експертний, статистичний, аналоговий, соціологічний.

Тема 10. Охорона прав інтелектуальної власності як складова економічної безпеки інноваційної діяльності

Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Договір про патентну кооперацію. Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин. Конвенція про видачу європейських патентів (Європейська патентна конвенція).

Національна система охорони інтелектуальної власності. Система органів виконавчої влади України, покликаних забезпечувати охорону інтелектуальної власності. Державна служба з охорони прав на сорти рослин Міністерства аграрної політики України.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	с.р.		л	п/с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Інновації і циклічність економічного розвитку	12	2	2	-	-	8	-	2	2	-	-	10
Тема 2. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування	12	2	2	-	-	8	-	2	2	-	-	10
Тема 3. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	10
Тема 4. Інфраструктура ринку інновацій	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	10
Тема 5. Державна підтримка інноваційного підприємництва	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	10
Тема 6. Маркетинг інновацій	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	10
Тема 7. Інноваційний потенціал підприємства	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	10
Тема 8. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	10
Тема 9. Ризики в інноваційній діяльності та управління ними	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	10
Тема 10. Охорона прав інтелектуальної	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	18

власності як складова економічної безпеки інноваційної діяльності												
Усього годин	120	20	20	–	–	80	120	6	6	–	–	108

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інновації і циклічність економічного розвитку	2
2	Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування	2
3	Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку	2
4	Державна підтримка інноваційного підприємництва	2
5	Маркетинг інновацій	2
6	Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку	2
7	Ризики в інноваційній діяльності та управління ними	2
8	Охорона прав інтелектуальної власності як складова економічної безпеки інноваційної діяльності	2
	Разом	16

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інноваційний потенціал підприємства	2
2	Інфраструктура ринку інновацій	2
	Разом	4

7. Темі лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
–	–	–

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інновації і циклічність економічного розвитку	8
2	Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування	8
3	Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку	8
4	Інфраструктура ринку інновацій	8
5	Державна підтримка інноваційного підприємництва	8
6	Маркетинг інновацій	8
7	Інноваційний потенціал підприємства	8

8	Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку	8
9	Ризики в інноваційній діяльності та управління ними	
10	Охорона прав інтелектуальної власності як складова економічної безпеки інноваційної діяльності	8
	Разом	80

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі ІНДЗ) необхідне для систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни “Інноваційний розвиток підприємства”. ІНДЗ дозволяє здобувачам опанувати необхідними практичними навичками при вирішенні конкретних практичних завдань, розвитку навичок самостійної роботи й оволодіння методикою ведення наукових досліджень, пов'язаних з темою ІНДЗ.

ІНДЗ здобувачі виконують самостійно протягом вивчення дисципліни “Інноваційний розвиток підприємства” з проведенням консультацій викладачем дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

Вимоги до оформлення ІНДЗ

ІНДЗ припускає зміст наступних елементів наукового дослідження:

- практична значущість;
- комплексний і системний підходи до вирішення поставленого завдання;
- використання сучасних теоретичних методологій та наукові розробки досліджень за даною темою;
- застосування творчого підходу й відбиття власного бачення вирішення поставленого завдання.

Комплексний і системний підходи використається для розкриття теми й полягає у тому, що предмет дослідження підлягає багатобічному вивченню: теоретичні положення, практичні рішення й наробітки, аналіз, шляхи поліпшення й умови реалізації. При цьому необхідно дотримувати взаємозв'язку, послідовності й логічності викладу.

Використання сучасних теоретичні методології і наукові розробки досліджень за даною темою необхідно для проведення аналізу й обґрунтування засобів поліпшення ряду аспектів предмета й об'єкта дослідження. Для цього треба використати сучасні вітчизняні й закордонні результати досліджень.

Тему ІНДЗ здобувач виконує згідно з варіантом за останньою цифрою залікової книжки. Під час вивчення дисципліни “Інноваційний розвиток підприємства” здобувачі виконують одне ІНДЗ.

ІНДЗ повинно містити наступні розділи:

1. Титульний аркуш містить:

- назва вищого навчального закладу;
- назва кафедри;
- назва навчальної дисципліни;
- номер варіанта;
- дату подачі ІНДЗ викладачеві на перевірку – день, місяць, рік;

2. Зміст. Відбиває назву розділів (параграфів і т.п.) письмової роботи, які розкривають зміст ІНДЗ. Всі сторінки нумеруються (праворуч угорі). Винятком є титульний аркуш, тому нумерацію починають із цифри «2».

3. Вступ. Розкриває сутність, стан наукового завдання і її значення роботи. Тут вказуються мету й завдання дослідження.

4. Основна частина. Розкриває наукове дослідження і відповідає обраній темі, етапу й висновкам ІНДЗ.

5. Висновки. У висновках вказують результати, отримані при проведенні дослідження, пропозиції або рекомендації щодо вирішення поставленого завдання відповідно до результатів дослідження.

6. Список літератури. Джерела розміщують за абеткою прізвищ авторів або заголовків. Інтернет джерела з обов'язковою вказівкою, яка інформація утримується на цьому сайті (порталі). Не допускається вказівка пошукових сайтів.

7. Додаток. До додатків можуть входити різноманітні таблиці, ілюстрації, схеми, діаграми та ін. У разі їх наявності оформлення відбувається наступним чином: після списку літератури оформляють окрему сторінку з написом у центрі: «ДОДАТКИ», номер якої є останнім, котрий ставиться до обсягу ІНДЗ. Нумерацію додатків виконують шляхом використання заголовних букв алфавіту (А, Б, В,...), які розміщують праворуч у верхній частині аркуша.

8. Вимоги до оформлення. Обсяг роботи 20 друкованих сторінок шрифт Times New Roman, 14, полуторний інтервал; поля: 20мм з усіх сторін.

Перелік основних тем

1. Інновації: суть, класифікація. Життєвий цикл інновацій, його етапи
2. Цикли в економічних теоріях
3. Інноваційні теорії економічного розвитку, їх характеристика
4. Експлеренти, пацієнти, комутанти, віоленти в інноваційному процесі, характеристика
5. Венчурні фірми, як суб'єкти інноваційної діяльності
6. Бізнес-інкубатори, як суб'єкти інноваційної діяльності
7. Центри трансферу технологій, як суб'єкти інноваційної діяльності
8. Форми здійснення трансферу технологій, їх характеристика
9. Технопарки, як суб'єкти інноваційної діяльності
10. Технополіси, як суб'єкти інноваційної діяльності
11. Науково-технічні альянси, як форма міжнародної науково-технічної операції
12. Форми розробки і реалізації інновацій, їх характеристика
13. Наукові відкриття, винаходи, патенти, їх характеристика
14. Інформаційне суспільство, його ознаки
15. Інноваційна інфраструктура, її структура
16. Інституційні механізми інноваційних процесів, їх характеристика
17. Державна інноваційна політика, її основні положення
18. Інноваційна політика технологічного поштовху, її характеристика
19. Інноваційна політика «ринкової орієнтації», її характеристика
20. Інноваційна політика «соціальної орієнтації», її характеристика

21. Інноваційна політика, націлена на зміни економічної структури сподарського механізму, її характеристика
22. Методи активізації інноваційної діяльності, їх характеристика
23. Система державного регулювання інновацій в Україні, характеристика, складових
24. Особливості підтримки інноваційного розвитку в країнах світу
25. Методологічні підходи оцінки інтелектуальних активів, їх характеристика
26. Періодизація технологічних укладів, її характеристика
27. Ризики в інноваційній сфері, їх характеристика
28. Всесвітня організація інтелектуальної власності, її характеристика
29. Національна система охорони інтелектуальної власності

Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних завдань, перевірки захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Індивідуально-консультативна робота за теоретичною частиною дисципліни оводиться у вигляді:

1. Індивідуальних консультацій – запитання-відповідь стосовно проблемних завдань теоретичного матеріалу дисципліни;
2. Групових консультацій – розгляд типових прикладів, практики впровадження та використання нових методів та методик у виробничу практику.

Індивідуально-консультативна робота за практичною частиною дисципліни оводиться у вигляді:

1. Індивідуальних консультацій – завдань, стосовно яких виникли запитання;
2. Групових консультацій – розгляд практичних ситуацій, рольових ігор, які вимагають колективного обговорення.

Індивідуально-консультативна робота для комплексної оцінки засвоєння зграмного матеріалу проводиться у вигляді:

1. Індивідуального захисту самостійних та індивідуальних завдань;
2. Підготовка рефератів для виступу на науковому семінарі;
3. Підготовка рефератів для виступу на науковій конференції.

10. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- 1). Група методів за джерелом інформації і сприйняття навчальної інформації – **зв'язні** (лекція, семінари, бесіда, "розповідь"); **наочні** – (ілюстрація, демонстрація, презентація), **практичні** (збір інформації, її економічна обробка, розрахунки, імітаційно-схематичне зображення інформації).

Лекція - логічно вивершений, науково обґрунтований і систематизований склад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за

обхідності, засобами наочності та демонстрацією дослідів. Лекція є однією з головних організаційних форм навчальних занять і, водночас, методів навчання.

Семінарські заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких здобувачі готують, чи виступів на підставі індивідуально виконаних завдань. Семінарські заняття жуть проводитися у формі бесіди, рецензування та обговорення рефератів і повідей, дискусій тощо.

Практичні заняття – форма навчального заняття, на якому викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно до сформульованих завдань.

Індивідуальне заняття – форма навчального заняття, що проводиться з ремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Консультація – форма навчального заняття, при якій студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування (проводяться протягом семестру поточні консультації, семестрові та екзаменаційні).

2). Група методів за логікою передачі і сприйняття навчального матеріалу: **продуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;**

3). Група методів за ступенем самостійного мислення при засвоєнні знань – **непродуктивні та продуктивні** (дослідницькі, пошукові, частково-пошукові);

4). Група методів за ступенем управління навчальним процесом: навчання під керівництвом викладача, самостійна робота студента з навчальною та науковою літературою, текстами лекцій, підготовка до семінарських і практичних занять, робота з комп'ютером, виконання письмових завдань.

11. Методи контролю

Система оцінювання знань та навичок здобувачів передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять. Перевірка та оцінювання знань здобувачів проводиться у наступних формах:

1. Оцінювання роботи здобувачів у процесі семінарських занять;
2. Оцінювання роботи здобувачів під час проведення практичних занять;
3. Проведення проміжного контролю;
4. Проведення модульного контролю.

Поточне оцінювання знань та умінь здобувачів здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю є:

[illegible]

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C		
66 - 74	D	задовільно	
60-65	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

При оцінюванні знань і вмінь викладач дотримується таких правил:

“Зараховано” – 60-100 балів – виставляється, якщо здобувач виявив повноту знання основного програмного матеріалу в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, у цілому впорався з поставленим завданням, припустився незначних помилок в арифметичних розрахунках, демонстрував здатність упоратися з виконанням завдань, передбачених програмою на рівні репродуктивного творення.

“Не зараховано” – 0-59 балів – виставляється, якщо здобувач виявив серйозні прогалини в знаннях основного матеріалу, зробив принципові помилки, не зміг зв'язати задачу і провести розрахунки тощо.

При визначенні загальної оцінки враховуються результати поточного контролю з лабораторних, практичних, семінарських занять, колоквиумів, які відбулися в період, за який проводиться модульний контроль, а також результати системи індивідуальних завдань і звітів з лабораторних (практичних) робіт, передбачених навчальною програмою з конкретної дисципліни, та самостійної аудиторної й позааудиторної роботи студентів з даної дисципліни.

13. Методичне забезпечення

1. Шиян Н.І. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб. / рк.нац.аграр.ун-т ім. В.В.Докучаєва. 2019. 242 с.

2. Шиян Н.І. Інноваційний розвиток підприємства: методичні вказівки до практичних, семінарських занять і самостійної роботи здобувачів другого (агістерського) рівня вищої освіти спеціальностей: 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». / рк.нац.аграр.ун-т ім. В.В.Докучаєва. 2019. 21 с.

3. Шиян Н.І. Інноваційний розвиток підприємства: тестові завдання для (сумового контролю: рівня засвоєння знань для здобувачів другого (агістерського) рівня вищої освіти спеціальностей: 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». / рк.нац.аграр.ун-т ім. В.В.Докучаєва. 2019. 32 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Микитюк П. П., Крисько Ж. Л., Овсянюк-Бердадіна О. Ф. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посібник. Тернопіль: ПП «Принтер Інформ», 2015. 224 с.
2. Інноваційний розвиток підприємства [текст]: навч. посіб. / Пугач А.М., Чук Н.І., Довгаль О.В., Крючко Л.С., Тягло Н.В. ФОП Швець В.М., 2018. 348с.
3. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посібник / [Федоренко В.Г., Грін Г.В., Воронкова Т.Є., Рижаківа Г.М., Федоренко С.В., Сотнікова О.В., Гук Ю.Б., Федоренко М.С., Воронков І.В.]; за ред. В.Г. Федоренка, Г.В. Лагутіна, Воронкової, Г.М. Рижаківої. Київ: «ДКС центр», 2014. - 354 с.
4. Федулова Любов Іванівна Інноваційний розвиток підприємства : [підруч. студ. вищ. навч. закл.] / Л. І. Федулова, Е. М. Забарна, С. В. Філіппова. Одеса, ІУ: Бондаренко М. О., 2016. 700 с.
5. Ватченко О. Б. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посібник / О. Б. Ватченко, Б. С. Ватченко, О. Л. Черевко . Дніпро : Акцент ПП, 2017. 404 с.
6. Заблоцький Б.Ф. Економіка й організація інноваційної діяльності: навч. посібник. Львів: Новий світ-2000. 2007. 456 с.
7. Балдина К.П. Инвестиции: системный анализ и управление Москва: Ков и К, 2006.
8. Йохна М.В., Стадник В.В. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посібник. – Київ, Видавничий центр «Академія», 2005.

Додаткова

1. Андришкєвич О. Модели формирования национальных инновационных систем / О. Андришкєвич, И. Денисова / 13.09.2013 // Федеральное интернет-издание «Вестник Страны» URL: <http://kapital-rus.ru/articles/article/236495/>.
2. Бодров В. Г. Інноваційно-інвестиційна модель сталого розвитку національної економіки: навч.-метод. матеріали / В. Г. Бодров, В. О. Гусєв, В. Ф. Тинєнко. Київ: НАДУ, 2009. 60 с.
3. Бутєнко А. І. Інноваційна спроможність суб'єктів підприємницької діяльності: [монографія]. Одеса: Фенікс, 2007. 108 с.
4. Венчурне інвестування / Офіц. сайт ТОВ «Компанія з управління активами Ай Ем КАПІТАЛ». URL: http://www.fimcapital.com.ua/venture_investment/venture_invest.
5. Вітренко-Хрустальова Т. М. Особливості та напрями державного регулювання інноваційного розвитку економіки в різних країнах. *Державне управління*. 2012. № 2. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-c/5/01.pdf>.
6. Володін С.А. Модель інноваційного розвитку аграрної науки на прикладі теми НААН України. *Інноваційна економіка*. 2014. № 3 [52]. С. 5 – 24.

7. Завадяк Р.І. Теоретичні основи функціонування та види бізнес-інкубаторів в Україні. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Сер. «Економіка». 2014. Випуск 2 (43). С. 78 – 81.
8. Заєць О. О. Джерела інформаційного забезпечення інноваційної діяльності підприємства. *Управління розвитком*. 2014. № 2 (165). С. 115 – 188.
9. Чорна М. В., Глухова С.В. Оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємств : монографія. Харків : ХДУХТ, 2012. 210с.
10. Шайдюк І.Є., Черкасова Ю.І. Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності малих підприємств в Україні. *Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму*. 2010. № 1 (3). Том 2. С. 357 – 362.
11. Ширма В. В. Організація інноваційного забезпечення функціонування сільськогосподарських підприємств. *Економіка та управління АПК*. 2013. Вип. 10. С. 197.
12. Шляхи розвитку української науки // Випуск № 1 (111). Київ, 2015, 147 с. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/nauka/2015/nauka01.pdf>.
13. Про інноваційну діяльність: Закон України URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
14. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12>
15. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/991-14>

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. www.rada.gov.ua
2. Кабінет Міністрів України www.kmu.gov.ua
3. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України www.me.gov.ua
4. Міністерство фінансів України <http://minfin.kmu.gov.ua>
5. Міністерство освіти і науки України www.mon.gov.ua
6. Веб-журнал «Інтелектус» <http://www.patent.net.ua/intellectus/ua.html>
7. Науково-практичний журнал «Інтелектуальна власність» <http://www.intelvlas.com.ua/>
8. Журнал «Теория. Эксперимент. Технологии». Выходит в печатном и электронном виде. <http://www.tet.zp.ua/>
9. Международный технический журнал «Мир техники и технологий» <http://www.mtl.com.ua/>
10. Инновации, управление изменениями в организациях, управление знаниями <http://www.bizbooks.com.ua/catalog/cat.php3?c=193&lang=1>
11. Державний фонд фундаментальних досліджень: <http://www.dffd.gov.ua/>
12. Генерация идей: http://content.mail.ru/pages/p_27901.html
13. Эксперт Украина: <http://www.expert.ua/>